

16.6.2011

A7-0214/ 001-113

MUUDATUSETTEPANEKUD 001-113

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon

Raport

Romana Jordan Cizelj

A7-0214/2011

Kasutatud tuumkütus ja radioaktiivsed jäätmel

Ettepanek võtta vastu direktiiv (KOM(2010)0618 – C7-0387/2010 – 2010/0306(NLE))

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek

(1) Asutamislepingu artikli 2 punktis b nähakse ette ühtsete ohutusnormide kehtestamine töötajate ja kogu elanikkonna tervise kaitseks.

Muudatusettepanek

(1) **Euroopa Aatomienergiaühenduse** asutamislepingu artikli 2 punktis b nähakse ette ühtsete ohutusnormide kehtestamine töötajate ja kogu elanikkonna tervise kaitseks.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 2

Komisjoni ettepanek

(2) Asutamislepingu artiklis 30 on sätestatud, et kehtestatakse põhistandardid töötajate ja kogu elanikkonna tervise kaitseks ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest.

Muudatusettepanek

(2) **Euroopa Aatomienergiaühenduse** asutamislepingu artiklis 30 on sätestatud, et kehtestatakse põhistandardid töötajate ja kogu elanikkonna tervise kaitseks ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

(3) Asutamislepingu artikli 37 kohaselt peavad liikmesriigid esitama komisjonile üldandmed radioaktiivsete jäätmete lõpladustamise kavade kohta.

Muudatusettepanek

(3) **Euroopa Aatomienergiaühenduse** asutamislepingu artikli 37 kohaselt peavad liikmesriigid esitama komisjonile üldandmed radioaktiivsete jäätmete lõpladustamise kavade kohta.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 3a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3a) Nõukogu 12. juuni 1989. aasta direktiiviga 89/391/EMÜ¹ nähakse ette töötajate töötervishoiu ja tööohutuse parandamist soodustavate meetmete kehtestamine.

¹ EÜT L 183, 29.6.1989, lk 1.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek

(4) Nõukogu 13. mai 1996. aasta **direktiivi nr 96/29/Euratom (millega sätestatakse põhilised ohutusnormid töötajate ja muu elanikkonna tervise kaitsmiseks ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest)**²² kohaldatakse igasugusele tegevusele, mille puhul esineb kas kunstlikust allikast või sellisest looduslikust kiirgusallikast pärit radioaktiivse kiirguse oht, kus looduslikke radionukliide töödeldakse või on töödeldud nende radioaktiivsus-, lõhestuvus- või

Muudatusettepanek

(4) Nõukogu 13. mai 1996. aasta **direktiiviga 96/29/Euratom**²² sätestatakse põhilised ohutusnormid. **Seda direktiivi** kohaldatakse igasugusele tegevusele, mille puhul esineb kas kunstlikust allikast või sellisest looduslikust kiirgusallikast pärit radioaktiivse kiirguse oht, kus looduslikke radionukliide töödeldakse või on töödeldud nende radioaktiivsus-, lõhestuvus- või muundamiseks sobivate omaduste tõttu. See hõlmab samuti sellisest tegevusest pärit materjalide lubatud heidet. Kõnealuse

muundamiseks sobivate omaduste tõttu. See hõlmab samuti sellisest tegevusest pärit materjalide lubatud heidet. Kõnealuse direktiivi sätteid on täiendatud *teiste*, spetsiifilisemate õigusaktidega.

²² EÜT L 159, 29.6.1996, lk 1.

direktiivi sätteid on täiendatud spetsiifilisemate õigusaktidega.

²² *Nõukogu 13. mai 1996. aasta direktiiv 96/29/Euratom, millega sätestatakse põhilised ohutusnormid töötajate ja muu elanikkonna tervise kaitsmiseks ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest* (EÜT L 159, 29.6.1996, lk 1).

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 15a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(15a) Kolmes endises ELi kandidaatriigis – Leedus, Slovakkias ja Bulgaarias – käitati vanu, Nõukogude Liidu ajal projekteeritud tuumaelektrijaamasid, mida ei olnud majanduslikult võimalik selliselt ajakohastada, et need oleksid vastanud ELi ohutusnormidele. Seetõttu need tuumaelektrijaamad suleti ja seejärel dekomisjoneeriti.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 15b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(15b) Kõnealuse kolme liikmesriigi tuumaelektrijaamade dekomisjoneerimine tekitas neile suure rahalise ja majandusliku kulu, mida need liikmesriigid ei suutnud täies ulatuses kanda, ja seetõttu andis liit neile rahalisi vahendeid, mille eesmärk oli katta osa dekomisjoneerimise ja jäätmeprojektide kuludest ning korvata majanduslike tagajärgede kulud.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 18

Komisjoni ettepanek

(18) IAEA ajakohastas 2006. aastal kõiki oma standardeid ja avaldas ohutuse aluspõhimõtted³⁷; **neid töid toetasid** Euratom, OECD/NEA ja muud rahvusvahelised organisatsioonid. Nagu toetavad organisatsioonid ühiselt teatasid, hõlbustab ohutuse aluspõhimõtete kohaldamine rahvusvaheliste ohutusnormide kohaldamist ja aitab saavutada rohkem kooskõla eri riikide eeskirjade vahel. Seepärast on soovitatav, et kõik riigid võtaksid need põhimõtted omaks ja levitaksid neid. Põhimõtted on siduvad IAEA jaoks tema töös ja liikmesriikide jaoks IAEA abil teostatavatel töödel. Riigid või toetavad organisatsioonid võivad oma äranägemisel need põhimõtted vastu võtta kohaldamiseks oma tegevuses.

Muudatusettepanek

(18) IAEA ajakohastas 2006. aastal kõiki oma standardeid ja avaldas ohutuse aluspõhimõtted³⁷, **mille töötasid üheskoos välja** Euratom, OECD/NEA ja muud rahvusvahelised organisatsioonid. Nagu toetavad organisatsioonid ühiselt teatasid, hõlbustab ohutuse aluspõhimõtete kohaldamine rahvusvaheliste ohutusnormide kohaldamist ja aitab saavutada rohkem kooskõla eri riikide eeskirjade vahel. Seepärast on soovitatav, et kõik riigid võtaksid need põhimõtted omaks ja levitaksid neid. Põhimõtted on siduvad IAEA jaoks tema töös ja liikmesriikide jaoks IAEA abil teostatavatel töödel. Riigid või toetavad organisatsioonid võivad oma äranägemisel need põhimõtted vastu võtta kohaldamiseks oma tegevuses.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 19a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(19a) Keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise 25. juuni 1998. aasta konventsiooniga (Århusi konventsioon) antakse üldsusele õigused ja kehtestatakse konventsiooni osalistele ja riigiasutustele kohustused seoses keskkonnainfo kättesaadavusega, üldsuse osalemisega keskkonnaasjade, sealhulgas tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise üle otsustamises ning neis asjus kohtu poole pöördumisega.

Muudatusettepanek 10

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 19b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(19b) Rahvusvaheline Tööorganisatsioon on võtnud vastu kiirguskaitse konventsiooni¹ ja soovitus², mida kohaldatakse kõigi selliste tegevuste suhtes, mille käigus töötajad puutuvad kokku ioniseeriva kiirgusega, ja milles nõutakse asjakohaste meetmete võtmist töötajate tõihsa kaitse tagamiseks praeguste teadmiste alusel.

¹ C115 – Konventsioon töötajate kaitsmise kohta ioniseeriva kiirguse eest, vastu võetud 22. juunil 1960. aastal.

² R114 – Soovitus töötajate kaitsmise kohta ioniseeriva kiirguse eest, vastu võetud 22. juunil 1960. aastal.

Muudatusettepanek 11

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 22a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(22a) Euroopa Parlament on ühtlasi sedastanud, et kõigil tuumaenergiaettevõtetel igas liikmesriigis peaks olema piisavalt rahalisi vahendeid katmaks kõiki dekomisjoneerimisega, kaasa arvatud jäätmete käitlemisega seotud kulusid, et toetada „saastaja maksab” põhimõtet ning vältida riigiabi kasutamist, ja on kutsunud komisjoni üles määrama täpselt kindlaks igas liikmesriigis dekomisjoneerimiseks ettenähtud rahaliste vahendite kasutuseesmärgid, võttes seejuures arvesse nii demonteerimist kui ka selle käigus tekkivate radioaktiivsete jäätmete käitlemist, konditsioneerimist ja lõppladustamist¹.

¹ Euroopa Parlamendi 16. novembri 2005. aasta resolutsioon tuumaelektrijaamade demonteerimiseks mõeldud rahaliste vahendite kasutamise kohta (ELT C 280 E, 18.11.2006, lk 117).

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 23

Komisjoni ettepanek

(23) ELis ja kogu maailmas **tunnustatakse** üha enam **vajadust kasutada tuumaenergiat vastutustundlikult ning tagada eelkõige tuumaohutus ja -julgeolek**. Sellega seoses **tuleb** kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise **küsimust käsitleda nii, et tagada tuumaenergia ohutu, optimeeritud ja jätkusuutlik kasutamine**.

Muudatusettepanek

(23) Liidus ja kogu maailmas **mõistetakse – eriti pärast hiljuti Jaapanis toimunud tõsist tuumaõnnetust – üha enam, et tuumaohutuse ja -julgeoleku eeskirju tuleb karmistada**. Sellega seoses **on** kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise **puhul ülioluline tagada ohutu, optimaalne ja säästlik ladustamine ja/või lõpladustamine**.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 23a (uus)

Komisjoni ettepanek

(23a) **Sellega seoses on oluline rõhutada, et suur osa kasutatud tuumkütusest on taaskasutatav. Seetõttu tuleks lõppjäätmete lõpladustamise kõrval võtta arvesse ka kasutatud tuumkütuse ringlussevõttu**.

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 24

Komisjoni ettepanek

(24) **Iga liikmesriik võib küll ise määrata kindlaks oma energiaallikad, kuid radioaktiivseid jäätmeid tekib kõikides**

Muudatusettepanek

(24) Radioaktiivseid jäätmeid tekib kõikides liikmesriikides, olenemata sellest, kas neil on tuumareaktoreid.

liikmesriikides, olenemata sellest, kas neil on tuumareaktoreid. Radioaktiivseid jäätmeid tekib peamiselt **tuumkütusetsükliga** seotud tegevuse, **näiteks** tuumaelektrijaamade töö ja **kasutatud tuumkütusejääkide ümbertöötamise** käigus, kuid ka seoses muu tegevusega, näiteks radioaktiivsete isotoopide kasutamisel meditsiinis, teadustöös ja tööstuses.

Radioaktiivseid jäätmeid tekib peamiselt **energiatootmisega** seotud tegevuse, **muu hulgas** tuumaelektrijaamade töö ja **nende dekomisjoneerimise** käigus, kuid ka seoses muu tegevusega, näiteks radioaktiivsete isotoopide kasutamisel meditsiinis, teadustöös ja tööstuses.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 25

Komisjoni ettepanek

(25) Tuumareaktorite töö käigus tekib ka kasutatud tuumkütust. Iga liikmesriik võib ise määratleda oma tuumkütusetsükli poliitika ja lugeda kasutatud tuumkütust ümbertöötamisele kuuluvaks väärtuslikuks tooraineks või kõrvaldamisele kuuluvateks jäätmeteks. Milline ka ei oleks tema valik, on vaja kaaluda, kuidas **kõrvaldada** ümbertöötamisel eraldatud või jäätmeteks klassifitseeritud kasutatud tuumkütuse kõrge radioaktiivsusega jäätmeid.

Muudatusettepanek

(25) Tuumareaktorite töö käigus tekib ka kasutatud tuumkütust. Iga liikmesriik võib ise määratleda oma tuumkütusetsükli poliitika ja lugeda kasutatud tuumkütust ümbertöötamisele **ning ringlussevõtmisele** kuuluvaks väärtuslikuks tooraineks või kõrvaldamisele kuuluvateks jäätmeteks. Milline ka ei oleks tema valik, on vaja kaaluda, kuidas **lõpladustada** ümbertöötamisel eraldatud või jäätmeteks klassifitseeritud kasutatud tuumkütuse kõrge radioaktiivsusega jäätmeid.

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 27

Komisjoni ettepanek

(27) **Radioaktiivseid jäätmeid**, kaasa arvatud jäätmeteks loetud kasutatud **tuumkütust on vaja** koguda ja **eraldada need** inimestest ja elukeskkonnast pikaks ajaks. Jäätmete konkreetsete omaduste (radionukliidide sisalduse) tõttu on vaja meetmeid, et kaitsta inimeste tervist ja keskkonda ioniseeriva kiirgusega seotud ohtude eest, ning käitlemise lõpus on vaja

Muudatusettepanek

(27) **Radioaktiivsed jäätmed**, kaasa arvatud jäätmeteks loetud kasutatud **tuumkütus tuleb nõuetele vastavalt ladustamiseks sobivale kujule viia, kokku** koguda ja inimestest ja elukeskkonnast pikaks ajaks **eraldada**. Jäätmete konkreetsete omaduste (radionukliidide sisalduse) tõttu on vaja meetmeid, et kaitsta inimeste tervist ja keskkonda ioniseeriva kiirgusega seotud

jäätmed *kõrvaldada* sobivatesse mahutitesse. Radioaktiivsete jäätmete ladustamine, sealhulgas pikaajaline ladustamine, on ajutine lahendus, mitte kõrvaldamise alternatiiv.

ohtude eest, ning käitlemise lõpus on vaja jäätmed *lõppladustada* sobivatesse mahutitesse. Radioaktiivsete jäätmete ladustamine, sealhulgas pikaajaline ladustamine, on ajutine lahendus, mitte kõrvaldamise alternatiiv.

Selgitus

Biosfäärist isoleerimise ja ohutu kogumise põhiliseks eelduseks on jäätmete viimine püsivale kujule ja nõuetekohane pakendamine.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 28

Komisjoni ettepanek

(28) Riigi radioaktiivsete jäätmete klassifitseerimise skeemiga tuleks sellist korraldust toetada sel viisil, et skeemis võetakse täielikult arvesse radioaktiivsete jäätmete konkreetset liigid ja nende omadused. Täpsed kriteeriumid, mille alusel jäätmetele omistatakse teatav jäätmeklass, sõltuvad iga liikmesriigi konkreetsest, jäätmete laadiga seotud olukorrast ning olemasolevatest või kavandatavatest lõppladustamise võimalustest.

Muudatusettepanek

(28) Riigi radioaktiivsete jäätmete klassifitseerimise skeemiga tuleks sellist korraldust toetada sel viisil, et skeemis võetakse täielikult arvesse radioaktiivsete jäätmete konkreetset liigid ja nende omadused. Täpsed kriteeriumid, mille alusel jäätmetele omistatakse teatav jäätmeklass, sõltuvad iga liikmesriigi konkreetsest, jäätmete laadiga seotud olukorrast ning olemasolevatest või kavandatavatest lõppladustamise võimalustest. ***Liikmesriikide vahelise suhtlemise ja teabevahetuse hõlbustamiseks ning läbipaistvuse tagamiseks tuleks riiklikus programmis üksikasjalikult kirjeldada klassifitseerimisskeemi.***

Selgitus

Radioaktiivsete jäätmete klassifitseerimine on seotud käitlemise ohutusasega. Klassifikatsioon ühendab jäätmete omadusi ning reguleeriva organi või jäätmete käitlemise koha operaatori kehtestatud ohutusnõudeid. Sellise klassifitseerimissüsteemi abil saab koostada jäätmekäitlusstrateegiaid ja riiklikke programme ning see peaks olema programmides üksikasjalikult välja toodud.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 29

Komisjoni ettepanek

(29) **Tüüpiline kõrvaldamispõhimõte** lühiealiste ja keskmise radioaktiivsusega jäätmete **puhul on kõrvaldamine** maapinna lähedal **asuvatesse mahutitesse**. Pärast 30 aastat uurimistööd on **tehnilisel tasemel laialdaselt omaks võetud**, et **nii** kõrge radioaktiivsusega jäätmete käitlemise **kui ka jäätmeteks loetud kasutatud tuumkütuse käitlemise** lõppetapina on geoloogiline lõppladustamine sügaval asuvates geoloogilistes kihtides **ohutuim ja jätkusuutlikem valik**. Seega tuleks edendada **liikumist kõrvaldamise rakendamise poole**.

Muudatusettepanek

(29) Lühiealiste *madala* ja keskmise radioaktiivsusega jäätmete **lõppladustamiseks kasutatakse eri lahendusi, nt lõppladustamist** maapinna lähedal (**lõppladustamine ehitistes, matmine maapinna lähedale või maapinnast mõnekümne meetri sügavusele**) ja lõppladustamist **nüüdisaegsetes 70–100 m sügavusel maa all asuvates geoloogilistes hoidlates**. **Peaaegu kõik pikaajalised madala ja keskmise radioaktiivsusega jäätmed ladustatakse**. Pärast 30 aastat uurimistööd on **teaduslikult tõestatud**, et kõrge radioaktiivsusega jäätmete käitlemise lõppetapina on geoloogiline lõppladustamine sügaval asuvates geoloogilistes kihtides **teostatav, ning see võiks olla ohutu ja ökonoomne lahendus**. **Radioaktiivsete jäätmete geoloogilise lõppladustamise tehnoloogiaplatvormi (IGD-TP) raames toimuvad tegevused võivad hõlbustada asjaomaste ekspertteadmiste ja tehnoloogia kättesaadavust**. **Uuritakse ka muid võimalusi, nagu ladustamine maapinnal või maapinna lähedal asuvates kõrgtehnoloogilistes ladustamisrajatistes, kuivas kivimis või lõppladustamine sügavates (3000–5000 meetri sügavustes) puuraukudes, sh reversiivse ladustamise ja väljavõtmise võimalust**. Seega tuleks edendada **kõiki lahendusi puudutavat teadustegevust**.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 29a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(29a) **Teadusuuringute puhul, mis käsitlevad radioaktiivsete jäätmete lõppladustamist transmutatsiooni või jäätmete radioaktiivsuse ja poolestusaja**

vähendamise muude viiside teel, tuleks kaaluda ka radioaktiivsete jäätmete pikas perspektiivis reversiivset ladustamist sügavates geoloogilistes kihtides.

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 30

Komisjoni ettepanek

(30) Kuigi iga liikmesriik vastutab ise oma kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise poliitika eest, peaks see poliitika olema kooskõlas IAEA kehtestatud asjakohaste ohutuse aluspõhimõtetega. Iga liikmesriigi moraalne kohus on vältida olemasolevate kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete, samuti olemasolevate tuumakäitiste dekomisjoneerimisega seotud koormuse põhjendamatu seadmist tulevastele põlvkondadele.

Muudatusettepanek

(30) Kuigi iga liikmesriik vastutab ise oma kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise poliitika eest, peaks see poliitika olema **mitte ainult** kooskõlas IAEA kehtestatud asjakohaste ohutuse aluspõhimõtetega, **vaid sellega tuleb kehtestada ka kõrgeimad ohutusnormid, mille puhul on arvestatud reguleerimis- ja operatiivtasandi nüüdisaegseid tavasid ja parimat võimalikku tehnoloogiat.** Iga liikmesriigi moraalne kohus on vältida **varasemate ja** olemasolevate kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete, samuti olemasolevate tuumakäitiste dekomisjoneerimisega seotud koormuse põhjendamatu seadmist tulevastele põlvkondadele. **Liikmesriigid peaksid seega kehtestama dekomisjoneerimispoliitika, mis tagaks, et rajatiste demonteerimine toimub ohutuimal viisil võimalikult kiiresti pärast nende sulgemist.**

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 31

Komisjoni ettepanek

(31) Kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete vastutustundliku käitlemise jaoks peaks iga liikmesriik kehtestama riikliku raamistiku, millega tagatakse poliitilised kohustused ja tehtud otsuste järk-järguline rakendamine vajalike

Muudatusettepanek

(31) Kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete vastutustundliku käitlemise jaoks peaks iga liikmesriik kehtestama riikliku raamistiku, millega tagatakse poliitilised kohustused ja tehtud otsuste järkjärguline rakendamine

õigusaktide, reguleerimise ja organiseerimisega, samuti vastutuse selge jaotus.

(vastavalt Århusi konventsioonile)
vajalike õigusaktide, reguleerimise ja organiseerimisega, samuti vastutuse selge jaotus.

Selgitus

25. juuni 1998. aasta Århusi konventsiooni (keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioon) lepinguosalisena on Euroopa Liit võtnud endale kohustuse järgida selle rahvusvahelise lepingu põhimõtteid ja on need lisanud 26. mai 2003. aasta direktiivi 2003/35/EÜ, milles sätestatakse üldsuse kaasamine teatavate keskkonnaga seotud kavade ja programmide koostamisse.

Muudatusettepanek 22

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 32a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(32a) Liikmesriigid peaksid tagama, et kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks ja ladustamiseks eraldatakse piisavalt rahalisi vahendeid.

Muudatusettepanek 23

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 32b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(32b) Energiaprojektidele, kaasa arvatud võimalikele tulevastele dekomisjoneerimise ja jäätmekäitlusprojektidele tuleb eraldada lisavahendeid.

Muudatusettepanek 24

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 33**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(33) Tuleks kehtestada riiklik programm, millega tagatakse poliitiliste otsuste muutmine selgeteks säteteks selle kohta,

(33) Tuleks kehtestada riiklik programm, millega tagatakse poliitiliste otsuste muutmine selgeteks säteteks selle kohta,

kuidas õigeaegselt rakendada kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kõik etapid nende tekkimisest kuni lõppladustamiseni. See peaks hõlmama kogu tegevust, mis on seotud radioaktiivsete jäätmete käsitlemise, eeltötluse, töötamise, ladustamiseks sobivale kujule viimise, ladustamise ja lõppladustamisega. Osutatud riiklik programm võib olla viitedokument või dokumentide pakett.

kuidas õigeaegselt rakendada kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kõik etapid nende tekkimisest kuni lõppladustamiseni. See peaks hõlmama kogu tegevust, mis on seotud radioaktiivsete jäätmete **ja kasutatud tuumkütuse** käsitlemise, eeltötluse, töötamise, ladustamiseks sobivale kujule viimise, ladustamise ja lõppladustamisega, **ning peaks olema kooskõlas Århusi konventsioonis sätestatud põhimõtetega**. Osutatud riiklik programm võib olla viitedokument või dokumentide pakett.

Selgitus

25. juuni 1998. aasta Århusi konventsiooni (keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioon) lepinguosalisena on Euroopa Liit võtnud endale kohustuse järgida selle rahvusvahelise lepingu põhimõtteid ja on need lisanud 26. mai 2003. aasta direktiivi 2003/35/EÜ, milles sätestatakse üldsuse kaasamine teatavate keskkonnaga seotud kavade ja programmide koostamisse.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 34a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(34a) Kõiki töötajaid tuleb kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete kogu käitlemisahela jooksul töötajate tegevusest või staatusest olenemata kaitsta ja töötajad peavad olema hõlmatud tervishoiu- ja ohutusvaldkondade õigusaktidega, ning iga kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise vahendi puhul tuleb arvestada pikaajalist mõju töötajate tervisele ja ohutusele. Töötervishoiu ja tööohutuse alaseid liidu ja liikmesriikide õigusakte kohaldatakse ka töötajate suhtes, kes on seotud kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemisega, ning selliste õigusaktide eiramist tuleb viivitamatult ja karmilt karistada.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 35

Komisjoni ettepanek

(35) Kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete *ohutu* käitlemise puhul on oluline läbipaistvus. Selle tagamiseks on vaja **nõuda avalikkuse tõhusat teavitamist ja kõikide** huvitatud **sidusrühmade osalemist otsustamisprotsessis.**

Muudatusettepanek

(35) Kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise puhul on oluline läbipaistvus **ning ka see, et üldsusel oleks usaldus hoidlate ohutuspõhimõtete ja jäätmekäitlusprogrammide vastu.** Selle tagamiseks on vaja **avalikkust tõhusalt teavitada ja kaasata kõik** huvitatud **sidusrühmad, kohalikud ja piirkondlikud ametiasutused ning üldsus otsuste tegemisse.**

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 36

Komisjoni ettepanek

(36) Liikmesriikidevaheline ja rahvusvaheline koostöö võib hõlbustada ja kiirendada otsuste tegemist, kuna see võimaldab juurdepääsu ekspertteadmistele **ja** tehnoloogiale.

Muudatusettepanek

(36) Liikmesriikidevaheline ja rahvusvaheline koostöö võib hõlbustada ja kiirendada otsuste tegemist, kuna see võimaldab juurdepääsu **kõrgetasemelistele** ekspertteadmistele, tehnoloogiale **ja parimatele tavadele.**

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 37

Komisjoni ettepanek

(37) *Mõni liikmesriik arvab, et* kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise, sealhulgas **lõppladustamise võimaluste** ühine kasutamine **võib olla kasulik lahendus, kui see põhineb asjaomaste liikmesriikide vahel sõlmitud lepingul.**

Muudatusettepanek

(37) *Mõned liikmesriigid arvavad, et* **ohutu ja kulutõhus lahendus võiks olla** kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise, sealhulgas **lõppladustamisrajatiste** ühine kasutamine, kui **vastavad riigid on selleks lepingu sõlminud. Seejuures ei tohi kahjustada uurimisreaktoritest pärinevat kasutatud**

tuumkütust puudutavaid erikokkuleppeid, eelkõige varem sõlmitud kokkuleppeid. Käesolevas direktiivis tuleks nõuetekohaselt kindlaks määrata vajalikud tingimused, mis tuleks enne selliste ühisprojektide algatamist täita.

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 39

Komisjoni ettepanek

(39) Ohutustoimik ja ohutaset arvestav lähenemisviis peaksid olema aluseks selliste otsuste tegemisel, mis on seotud lõppladustamisrajatise väljaarendamise, kasutamise ja sulgemisega, ning peaksid võimaldama kindlaks teha ebaselged valdkonnad, millele tuleks koondada tähelepanu, et veel paremini mõista lõppladustamissüsteemi, sealhulgas looduslike (geoloogiliste) ja tehniliste tõkete aspekte, mis mõjutavad ohutust, ning selliste tegurite eeldatavat muutumist ajas. Ohutustoimikus peaksid olema esitatud ohutushindamise tulemused ja teave ohutuse hindamise ja selle juures kasutatud eelduste kindluse ja usaldatavuse kohta. Seepärast **tuleks selles esitada argumentid ja tõendid**, mis tõendavad kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise koha või tegevuse ohutust.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 40

Komisjoni ettepanek

(40) Kuigi käesolevas direktiivis tunnistatakse, et riiklikus raamistikus tuleks arvesse võtta kõik kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmetega seotud ohud, ei hõlma käesolev direktiiv

Muudatusettepanek

(39) Ohutustoimik ja ohutaset arvestav lähenemisviis peaksid olema aluseks selliste otsuste tegemisel, mis on seotud lõppladustamisrajatise väljaarendamise, kasutamise ja sulgemisega, ning peaksid võimaldama kindlaks teha ebaselged valdkonnad, millele tuleks koondada tähelepanu, et veel paremini mõista lõppladustamissüsteemi, sealhulgas looduslike (geoloogiliste) ja tehniliste tõkete aspekte, mis mõjutavad ohutust, ning selliste tegurite eeldatavat muutumist ajas. Ohutustoimikus peaksid olema esitatud ohutushindamise tulemused ja teave ohutuse hindamise ja selle juures kasutatud eelduste kindluse ja usaldatavuse kohta. Seepärast **peaks ohutuse tõendamise põhinema argumentidel ja tõenditel**, mis tõendavad kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise koha või tegevuse ohutust.

muid ohtusid peale radioaktiivsusega seotud ohtude; muude ohtude puhul tuleb juhinduda Euroopa Liidu toimimise lepingust.

peale radioaktiivsusega seotud ohtude ***muid ohtusid, millel ei ole radioaktiivset mõju***; muude ohtude puhul tuleb juhinduda Euroopa Liidu toimimise lepingust.

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 41

Komisjoni ettepanek

(41) Kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemisega seotud pädevuse ja oskuste säilitamiseks ja edasiarendamiseks, mis on ohutuse kõrge taseme tagamisel oluline, tuleks ühendada töökogemustest õppimine, teadusuuringud ja tehnoloogia arendamine ning kõigi osaliste tehniline koostöö.

Muudatusettepanek

(41) Kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemisega seotud pädevuse ja oskuste säilitamiseks ja edasiarendamiseks, mis on ***tervise- ja keskkonnakaitse***, ohutuse ***ja läbipaistvuse*** kõrge taseme tagamisel oluline, tuleks ühendada töökogemustest õppimine, teadusuuringud ja tehnoloogia arendamine ning kõigi osaliste tehniline koostöö.

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 42a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(42a) Sellega seoses võib tuumaohutust reguleerivate asutuste Euroopa tööühm (ENSREG) anda olulise panuse käesoleva direktiivi ühetaolise rakendamise tagamiseks, lihtsustades seega konsulteerimist, heade tavade vahetamist ja riiklike reguleerivate asutuste koostööd.

Selgitus

Lisaks rahvusvahelistele eksperdihinnangutele tuleks mainida ENSREGi rolli direktiivi rakendamisel. Vt sarnast viidet tuumaseadmete tuumaohutust käsitleva direktiivi 2009/71/Euratom põhjenduses 16.

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 42b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(42b) Käesolev direktiiv võiks olla kasulik vahend, mida võtta arvesse, kui kontrollitakse, kas projektid, mida rahastatakse liidu vahenditest kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemiskohtade või nendega seotud tegevuste jaoks ettenähtud Euratomi rahalise või tehnilise toetuse raames, hõlmavad vajalikke meetmeid kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete ohutu käitlemise tagamiseks.

Selgitus

See previous article 15(4) which would be better reformulated in a Recital rather than as a legal provision: (i) compliance with this Directive forms part of the general assessment of the Commission when deciding on technical or financial assistance, but is not as such, neither in the Treaty nor in the related basic acts, a condition triggering the assistance, (ii) the reference in the Article 15(4) to the Article 43 of the Euratom Treaty whereby the Commission has only the power to 'communicate its views to the Member State concerned' without any operational effect is of limited added value.

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 1 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(2) Direktiiviga tagatakse, et liikmesriigid *kehtestaksid* kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete *käitlemise asjakohase riikliku korra töötajate ja muu elanikkonna kaitseks* ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest.

(2) Käesoleva direktiiviga tagatakse, et liikmesriigid *kehtestavad asjakohase riikliku korra, kindlustamaks* kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete *käitlemisel kõrgeim ohutuse tase eesmärgiga kaitsta töötajaid, muud elanikkonda ja looduskeskkonda* ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest.

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 1 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

(3) Direktiiviga **toetatakse ja edendatakse** üldsuse **teavitamist** kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete **käitlemisest ning kaasamist kõnealuse küsimuse lahendamisse**.

Muudatusettepanek

(3) Käesoleva direktiiviga **tagatakse üldsusele vajalik teave ja kaasatus seoses** kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete **käitlemisega**.

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 1 – lõige 4a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(4a) Käesolevas direktiivis on liikmesriikidele esitatud miinimumnõuded, kuid liikmesriigid võivad kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise suhtes kehtestada rangemad nõuded.

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1) Käesolevat direktiivi **kohaldatakse**:

(1) **Ilma et see piiraks direktiivi 2009/71/Euratom kohaldamist, kohaldatakse** käesolevat direktiivi:

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) tsiviilotstarbeliste või tsiviilotstarbel kasutatavate tuumareaktorite töö tagajärjel tekkinud kasutatud tuumkütuse käitlemise

(a) tsiviilotstarbeliste või **liidu territooriumil** tsiviilotstarbel kasutatavate tuumareaktorite töö tagajärjel tekkinud kasutatud tuumkütuse käitlemise kõikidele

kõikidele etappidele;

etappidele, *sh sõjalise julgeoleku programmide käigus tekkinud kasutatud tuumkütusele, juhul kui sellise kasutatud tuumkütuse alaline üleandmine ja käitlemine toimub üksnes tsiviilotstarbel;*

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 2 – lõige 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) tsiviilotstarbelise või tsiviilotstarbel toimunud tegevuse käigus tekkinud radioaktiivsete jäätmete käitlemise kõikidele etappidele, jäätmete tekkimisest kuni lõppladustamiseni.

Muudatusettepanek

(b) tsiviilotstarbelise või tsiviilotstarbel toimunud tegevuse käigus **liidu territooriumil** tekkinud radioaktiivsete jäätmete käitlemise kõikidele etappidele, jäätmete tekkimisest kuni lõppladustamiseni (**kaasa arvatud**).

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – punkt -1 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(-1) „lubatud heide” – reguleeritud tuumarajatises tavapärase tegevuse või reguleeritud tegevuse käigus tekkinud gaasilise või vedela radioaktiivse materjali kavandatud ja kontrollitud keskkonda heitmine pädeva reguleeriva asutuse lubatud piirides ning kooskõlas direktiivis 96/29/Euratom sätestatud põhimõtete ja piirangutega;

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – punkt 3

Komisjoni ettepanek

(3) „lõppladustamine” – kasutatud tuumkütuse või radioaktiivsete jäätmete paigutamine lubatud rajatisse, **ilma**

Muudatusettepanek

(3) „lõppladustamine” – kasutatud tuumkütuse või radioaktiivsete jäätmete **potentsiaalselt lõplik** paigutamine lubatud

kavatsuseta seda sealt välja võtta;

*rajatisse, võttes nõuetekohaselt arvesse
reversiivsuse põhimõtet;*

Selgitus

Igasugune lõppladustamine peaks võimaldama jäätmepekendi eemaldamist või juurdepääsu sügaval geoloogilistes kihtides asuvale hoidlale. Reversiivsuse põhimõte on eelduseks sellise hoidla aktsepteerimiseks üldsuse poolt ning see on seotud koha pikaajalise järelevalve ja hoidla kohta andmete säilitamisega.

Muudatusettepanek 42

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – punkt 6

Komisjoni ettepanek

(6) „radioaktiivsed jäätmed” – gaasilises, vedelas või tahkes olekus radioaktiivne materjal, millele liikmesriik või füüsiline või juriidiline isik, kelle otsust liikmesriik tunnustab, ei näe ette edasist kasutust ning mida pädev reguleeriv asutus kontrollib liikmesriigi õiguslikus ja reguleerivas raamistikus kui radioaktiivseid jäätmeid;

Muudatusettepanek

(6) „radioaktiivsed jäätmed” – gaasilises, vedelas või tahkes olekus radioaktiivne materjal, **ka tuumkütus ja ümbertöötamise tagajärjel tekkinud radioaktiivne materjal**, millele liikmesriik või füüsiline või juriidiline isik, kelle otsust liikmesriik tunnustab, ei **kaalu ega näe ette tehnoloogilist arengut ja progressi arvestades** edasist kasutust ning mida pädev reguleeriv asutus kontrollib liikmesriigi õiguslikus ja reguleerivas raamistikus kui radioaktiivseid jäätmeid;

Selgitus

Kui ei ole selge, kas kasutatud tuumkütust saab hakata lähiajal ümber töötama ilma sellega kaasneva keskkonnamõjuta, tuleb see määratleda jäätmena.

Muudatusettepanek 43

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – punkt 9a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(9a) „koht” – geograafiline ala, kus asub lubatud rajatis, kaasa arvatud kasutatud tuumkütuse või radioaktiivsete jäätmete lõppladustamisrajatis, või kus toimub lubatud tegevus;

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – punkt 9b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(9b) „ohutushinnang” – kogu
projekteerimisprotsessi jooksul toimuv
süsteemaatiline protsess, mille eesmärk on
tagada, et kavandatav projekt vastab
kõikidele asjaomastele ohutusnõuetele ja
mis hõlmab muu hulgas ametlikku
ohutusanalüüsi;**

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – punkt 9c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(9c) „ohutustoimik” – argumendid ja
tõendid, mis tõendavad käitlemise koha
või tegevuse ohutust ning mis hõlmavad
ohutushinnangu tulemusi ja nende
tulemuste usaldusvärsuse kinnitust.
Lõppladustamisrajatise puhul võidakse
ohutustoimikus käsitleda konkreetset
arenguetappi. Sellisel juhul tuleks
ohutustoimikus ära näidata küsimused,
mille osas on kahtlusi või mis on
lahendamata, ja pakkuda välja suuniseid
nende küsimuste lahendamiseks edasistes
arenguetappides;**

Selgitus

*Vt Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (IAEA) ohutussõnastikku (Safety Glossary):
„Terminology used in nuclear safety and radiation protection” – 2007. aasta väljaanne.*

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 3 – punkt 13

Komisjoni ettepanek

(13) „ladustamine” – kasutatud tuumkütuse või radioaktiivsete jäätmete paigutamine lubatud rajatisse, *kavatsusega see* sealt välja **võtta**.

Muudatusettepanek

(13) „ladustamine” – kasutatud tuumkütuse või radioaktiivsete jäätmete **ajutine** paigutamine lubatud rajatisse **seni, kuni kütus või jäätmed** sealt välja **võetakse**;

Selgitus

Selline ladustamine vastab jäätmete ajutisele ladustamisele, mis on oluline etapp enamiku radioaktiivsete jäätmete käitlemises.

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 3 – punkt 13a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(13a) „üldsus” – üks või mitu füüsilist või juriidilist isikut ja vastavalt siseriiklikele õigusaktidele või tavadele nende ühendused, organisatsioonid või rühmad;

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 4 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

(1) Liikmesriigid kehtestavad kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku korra ja tagavad selle toimimise. Lõppvastutus kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete ohutu käitlemise eest **on liikmesriikidel**.

Muudatusettepanek

(1) Liikmesriigid kehtestavad kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku korra ja tagavad selle toimimise. **Igal liikmesriigil lasub** lõppvastutus **oma territooriumil tekkinud** kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete ohutu käitlemise eest.

Muudatusettepanek 49

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 1a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1a) Liikmesriigid tagavad, et kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise riiklikku korda rakendatakse pikaajalise ohutuse tagamiseks põhjendatud ja dokumenteeritud järkjärgulise otsustusprotsessi kaudu.

Muudatusettepanek 50

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 2 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(2) Liikmesriigid tagavad, et:

(2) Liikmesriigid tagavad, et ***riikliku korra aluseks on järgmised põhimõtted:***

Muudatusettepanek 51

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 2 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) radioaktiivsete jäätmete teke *hoitaks* praktiliselt võimalikul miinimumtasemel nii radioaktiivsuse kui ka koguse poolest, kasutades sobivaid projekteerimismeetmeid ning käitamis- ja dekomisjoneerimistavasid, kaasa arvatud ***tavaliste*** materjalide ***ringlussevõtt*** ja taaskasutus;

(a) radioaktiivsete jäätmete teke *hoitakse „mõistlikult saavutatava madalaima taseme” põhimõtet järgides* praktiliselt võimalikul miinimumtasemel nii radioaktiivsuse kui ka koguse poolest, kasutades sobivaid projekteerimismeetmeid ning käitamis- ja dekomisjoneerimistavasid, kaasa arvatud materjalide ***ümbertöötamine*** ja taaskasutus;

Muudatusettepanek 52

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõige 2 – punkt d

Komisjoni ettepanek

(d) kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemine *oleks* ohutu, sealhulgas ka pikas perspektiivis.

Muudatusettepanek

(d) kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemine *on* ohutu, sealhulgas ka pikas perspektiivis, **võttes nõuetekohaselt arvesse inimeste tervise ja keskkonna kaitset;**

Muudatusettepanek 53

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõige 2 – punkt da (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(da) vaheladustamine kasutatud tuumkütuse basseinides toimub kogumise ajal ja lühima võimaliku aja jooksul, mis on vajalik kasutatud tuumkütuse jahutamiseks enne käitlemiskohavälisist vedu.

Muudatusettepanek 54

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõige 2 – punkt db (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(db) rakendatakse meetmeid, millega võetakse arvesse kiirgusega kokku puutunud töötajate ja üldsuse tulevase tervise- ja keskkonnariske;

Muudatusettepanek 55

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõige 2 – punkt dc (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(dc) radioaktiivsete jäätmete, sealhulgas

*kasutatud tuumkütuse käitlemise kulud
katab nende tekitaja.*

Muudatusettepanek 56

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 2 – punkt dd (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*(dd) reservi, mille jäätmete tekitajad
peavad looma, et saaks katta kõik
kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete
jäätmete käitlemise kulud, hallatakse riigi
kontrollitavas fondis, et kindlustada, et
see oleks ohutuks lõpladustamiseks
kättesaadav;*

Muudatusettepanek 57

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 2 – punkt de (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*(de) kaasatud on pädevad riiklikud
asutused, kes teostavad järelevalvet
piisavate rahaliste vahendite
kättesaadavuse üle;*

Muudatusettepanek 58

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 2 – punkt df (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*(df) kaasatud on liikmesriikide
parlamendid, kes teostavad järelevalvet
piisavate rahaliste vahendite
kättesaadavuse üle;*

Muudatusettepanek 59

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 3**

Komisjoni ettepanek

(3) Radioaktiivsed jäätmel lõpladustatakse samas liikmesriigis, milles need on tekkinud, kui **liikmesriigid** ei ole sõlminud lepingut **ühes** liikmesriigis **asuva lõpladustamiskoha** kasutamise kohta.

Muudatusettepanek

(3) Radioaktiivsed jäätmel lõpladustatakse samas liikmesriigis, milles need on tekkinud, kui **liikmesriik** ei ole sõlminud lepingut **teise liikmesriigi või kolmanda riigiga teises** liikmesriigis **või kolmandas riigis lõpladustamisrajatise** kasutamise kohta. **Kui leping radioaktiivsete jäätmel lõpladustamise kohta sõlmitakse kolmanda riigiga, tagab lepingu osapooleks olev liikmesriik, et radioaktiivsed jäätmel lõpladustatakse kooskõlas käesoleva direktiiviga.**

Muudatusettepanek 60

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 3 – lõik 1a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Ekspordi puhul kolmandasse riiki võtab ekspordiv liikmesriik mõistlikke meetmeid tagamaks, et asjaomasel kolmandal riigil on olemas radioaktiivsete jäätmel käitlemise programm, mille ohutuseesmärgid on võrdväärsed käesolevas direktiivis kirjeldatud eesmärkidega.

Muudatusettepanek 61

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 3 – lõik 1b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Kõikidest sellistest lepingutest teatatakse komisjonile.

Muudatusettepanek 62

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 3a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3a) Liikmesriigid võivad koostöös teiste liikmesriikide või kolmandate riikidega vabatahtlikult luua ühise või piirkondliku lõppladustamisrajatise, et kasutada ära konkreetse koha geoloogilisi või tehnilisi eeliseid ja jagada ühisprojekti finantskoormust.

Muudatusettepanek 63

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 3b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3b) Enne sellise projekti algatamist valitsustevahelise kokkuleppe abil tagavad asjaomased liikmesriigid, et algatus vastab vajalikele nõuetele, mis hõlmavad vähemalt järgmist:

(a) kõigis projekti arendamise etappides ja kogu lõppladustusaja jooksul püütakse pidevalt tagada üldsuse heakskiit ja toetus kõikides asjaomastes liikmesriikides, tagades üldsuse juurdepääsu teabele ja võimaluse konsultatsiooniprotsessis osaleda;

(b) tagatakse pädevate reguleerivate asutuste ja riiklike ohutusasutuste vaheline koostöö ja järelevalve; kõigis asjaomastes liikmesriikides koostatakse ohutustoimik ja viiakse läbi seda täiendavad ohutushinnangud, milles käsitletakse rajatise uurimis-, valiku- ja teostusetappi;

(c) lepatakse kokku kohustused ja määratakse selgelt kindlaks vastutusosalad, kusjuures iga liikmesriik kannab lõplikku vastutust oma radioaktiivsete jäätmete eest;

(d) lepatakse kokku rahastamise kord, millega tagatakse rahastamine lõppladustamisrajatise tööea jooksul ja pärast selle sulgemist ning piisavate

inimressursside ja piisava arvu nõuetekohase kvalifikatsiooniga töötajate olemasolu;

(e) asjaomaste liikmesriikide riiklikes programmides antakse eelnevalt teavet õigusliku raamistiku, organisatsioonilise ülesehituse ning tehniliste süsteemide ja lahenduste kohta, mis tõendavad, et kindla ajavahemiku pärast vastab kavandatav lõppladustamiskoht käesoleva direktiivi nõuetele.

Muudatusettepanek 64

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

(a) kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise meetmete rakendamise riiklik programm;

Muudatusettepanek

(a) *subsidiarsuse põhimõttele vastav* kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise meetmete rakendamise riiklik programm, *millega tagatakse, et kõikidel radioaktiivsete jäätmete tekitajatel on võimalus lõppladustada radioaktiivseid jäätmeid ohutult samadel tingimustel;*

Muudatusettepanek 65

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt ba (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ba) töötajate tervise ja tööohutuse, hariduse ja koolituse riiklikud nõuded;

Muudatusettepanek 66

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

(c) kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete

Muudatusettepanek

(c) kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete

jäätmete käitlemisega seotud tegevuse ja *tegevuskohtade* jaoks tegevuslubade andmise süsteem, sealhulgas *sellise käitise* tegevusloata käitamise keelamine;

jäätmete käitlemisega seotud tegevuse ja *rajatiste* jaoks tegevuslubade andmise süsteem, sealhulgas *selliste rajatiste* tegevusloata käitamise keelamine, ***tagades, et kõigi jäätmetekitajate kõiki radioaktiivseid jäätmeid käideldakse diskrimineerimata;***

Muudatusettepanek 67

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 5 – lõige 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek

(d) vajaliku institutsioonilise kontrolli süsteem, korrapärased inspekteerimised, dokumenteerimine ja aruandlus;

Muudatusettepanek

(d) vajaliku institutsioonilise kontrolli süsteem, korrapärased inspekteerimised, dokumenteerimine ja aruandlus ***ning vajalik koolitus kogu protsessiga seotud töötajatele, et tagada ja säilitada nende tervishoid ja tööohutus;***

Muudatusettepanek 68

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 5 – lõige 1 – punkt ea (uus)

Komisjoni ettepanek

(ea) meetmed, millega tagatakse piisavad pikaajaliselt kasutatavad rahalised vahendid kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemisega seotud tegevuste ja rajatiste jaoks;

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 69

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 5 – lõige 1 – punkt fa (uus)

Komisjoni ettepanek

(fa) meetmed, mille eesmärk on tagada, et reguleeriv asutus kohaldab kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks ja ladustamisrajatisse paigutamiseks vajalike vahendite

Muudatusettepanek

määramiseks läbipaistvat menetlust, mis vaadatakse korrapäraselt läbi ning mille käigus konsulteeritakse korrapäraselt kõigi huvitatud sidusrühmadega;

Selgitus

Muudatusettepaneku eesmärk on tagada, et kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks ning ladustamisrajatisse paigutamiseks ettenähtud rahaliste vahendite eraldamine toimuks tõhusa ja läbipaistva menetluse käigus, mille puhul on tagatud arvamuste vahetus tegevusloa omanikuga.

Muudatusettepanek 70

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt fb (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(fb) kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kõigi kulude kalkulatsioon; muu hulgas tuleb nimetada institutsioonid, kes need kulud katavad.

Muudatusettepanek 71

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(2) Liikmesriigid tagavad, et riiklikku raamistikku rakendatakse ja vajaduse korral täiustatakse, võttes arvesse käitamiskogemusi, **artiklis 8** osutatud ohutustoimikute andmeid, **tehnoloogia arengut** ja ohutusuuringute tulemusi.

(2) Liikmesriigid tagavad, et riiklikku raamistikku rakendatakse ja vajaduse korral täiustatakse, võttes arvesse käitamiskogemusi, **artikli 3 punkti 9c** osutatud ohutustoimikute andmeid, **parimat võimalikku tehnoloogiat, tervishoiu- ja ohutusstandardeid ning** ohutusuuringute tulemusi.

Muudatusettepanek 72

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 6 – lõige 1a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1a) Liikmesriigid tagavad, et nende reguleerivaid asutusi kontrollitakse demokraatlikult.

Muudatusettepanek 73

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 6 – lõige 3a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3a) Pädeval reguleerival asutusel on volitused ja vahendid regulaarselt hinnata tuumaohutust, viia läbi uurimisi ja kontrolle ning vajadusel võtta jõustamismeetmeid, seda isegi dekomisjoneerimise käigus. Selline hindamine hõlmab töötajate, sealhulgas alltöövõtjate tervise ja ohutuse ning personali hulga ja väljaõppe hindamist.

Muudatusettepanek 74

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1) Liikmesriigid tagavad, et esmavastutus kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise ohutuse eest on tegevusloa **omanikul**. **Seda vastutust ei saa edasi anda.**

(1) Liikmesriigid tagavad, et esmavastutus kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise ohutuse eest on tegevusloa **omanikel, kellele asjaomase liikmesriigi pädev asutus on pannud üldise vastutuse kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete eest.**

Muudatusettepanek 75

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 1a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1a) Liikmesriigid tagavad, et radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks või liidu territooriumil lõppladustamisrajatise käitamiseks tegevusloa taotlemise raames koostatakse ohutustoimik ja seda täiendav ohutushinnang ning et tegevuse käigus või lõppladustamisrajatise kasutamise jooksul neid vajaduse korral ajakohastatakse. Ohutustoimik ja seda täiendav ohutushinnang hõlmavad kasutatud tuumkütuse basseinate, ladustamisrajatise või lõppladustamisrajatise asukoha valikut, projekteerimist, ehitamist, käitamist ja sulgemist ning sulgemisjärgse pikaajalise ohutuse tagamist, muu hulgas passiivsete meetmetega, ning nendes kirjeldatakse kõiki käitlemiskoha ohutusega seotud külgi, rajatise projekteerimist, vaheladustamise jahutusbasseine (sh korrapärane aruandlus neis sisalduva kasutatud tuumkütuse koguse kohta), rajatise või selle osade dekomisjoneerimist ja käitlemiskoha haldamisega seotud kontrollimeetmeid ning regulatiivset kontrollimist. Ohutustoimikus ja -hinnangus hinnatakse töötajate tervise- ja ohutusriske, sealhulgas alltöövõtjate palgatud töötajate puhul; hinnatakse töötajate oskuste taset ja töötajate arvu, mis on rajatise ohutuks käitamiseks alaliselt vajalik ja võimaldaks õnnetuse korral tegutseda.

Selgitus

Vt varasema artikli 8 sätteid, mis nüüd on esitatud artiklis 7 ja määratlustes.

Muudatusettepanek 76

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 1b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1b) Liikmesriigid tagavad, et tegevusloa omanikud annaksid aru pädevale reguleerivale asutusele ja teistele asjaomastele pädevatele organisatsioonidele ning et nad võimaldaksid üldsusele juurdepääsu oma tegevust või rajatise puudutavale teabele.

Muudatusettepanek 77

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(2) Liikmesriigid tagavad, et kehtestatud riikliku raamistikuga kohustatakse tegevusloa omanikke pädeva reguleeriva asutuse järelevalve all korrapäraselt hindama, kontrollima ja võimalikult suures ulatuses pidevalt parandama oma kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise ***kohtade*** ohutust, tehes seda süstemaatiliselt ja kontrollitaval viisil.

(2) Liikmesriigid tagavad, et kehtestatud riikliku raamistikuga kohustatakse tegevusloa omanikke pädeva reguleeriva asutuse järelevalve all korrapäraselt hindama, kontrollima ja võimalikult suures ulatuses pidevalt parandama oma kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise ohutust, ***sealhulgas töötajate ja alltöövõtjate tervishoidu ja ohutust, ning käitlusrajatiste ohutust***, tehes seda süstemaatiliselt ja kontrollitaval viisil ***vastavalt parimale võimalikule tehnoloogiale. Tegevusloa omanikud teavitavad pädevaid reguleerivaid asutusi ja teisi asjakohaseid pädevaid organisatsioone, oma töötajate esindajaid, alltöövõtjaid ja üldsust oma hinnangu tulemustest.***

Muudatusettepanek 78

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

(3) Lõikes 2 osutatud **hindamised** hõlmavad selle kontrollimist, et kohaldatakse meetmeid avariide ärahoidmiseks ja **nende** tagajärgede leevendamiseks, sealhulgas selliste füüsiliste tõkete ja tegevusloa omaniku halduslike kaitsemenetluste kontrollimist, mis peaksid töökorrast välja minema, selleks et töötajate ja muu elanikkonna tervist võiks hakata **oluliselt** mõjutama ioniseeriv kiirgus.

Muudatusettepanek

(3) Lõikes 2 osutatud **meetmed tuleb tegevusloa saamise taotluse raames esitada ametlikult pädevale reguleerivale asutusele, mis annab vajaliku kindluse tegevuse ohutuse kohta, ning need** hõlmavad selle kontrollimist, et kohaldatakse meetmeid avariide ja **füüsiliste rünnakute** ärahoidmiseks ning **avariide ja füüsiliste rünnakute** tagajärgede leevendamiseks, sealhulgas selliste füüsiliste tõkete ja tegevusloa omaniku halduslike kaitsemenetluste kontrollimist, mis peaksid töökorrast välja minema, selleks et töötajate ja muu elanikkonna tervist **ning looduskeskkonda** võiks hakata mõjutama ioniseeriv kiirgus.

Muudatusettepanek 79

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 4**

Komisjoni ettepanek

(4) Liikmesriigid tagavad, et kehtestatud riikliku raamistikuga nõutakse tegevusloa omanikelt seda, et nad kehtestaksid ja rakendaksid juhtimissüsteeme, milles esmatähtsaks **on** peetud ohutust ning mida pädev reguleeriv asutus regulaarselt **kontrollib**.

Muudatusettepanek

(4) Liikmesriigid tagavad, et kehtestatud riikliku raamistikuga nõutakse tegevusloa omanikelt seda, et nad kehtestaksid ja rakendaksid juhtimissüsteeme, milles **on** esmatähtsaks peetud ohutust ja **turvalisust** ning mida pädev reguleeriv asutus ja **töötajate tervise ning ohutuse eest vastutavad töötajate esindajad** regulaarselt **kontrollivad**.

Selgitus

Ohutuse puudumisel võivad olla töötajate ja üldsuse tervisele sarnased või isegi hullemad mõjud kui õnnetustel. Sellel alal töötavate inimeste huvides tuleb nad kaasata standardite ja süsteemide kontrollimisse.

Muudatusettepanek 80

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 5**

Komisjoni ettepanek

(5) Liikmesriigid tagavad, et kehtestatud riikliku raamistikuga nõutakse tegevusloa omanikelt piisavate rahaliste vahendite ja inimressursside eraldamist ja olemasolu, et täita lõigetes 1 kuni 4 sätestatud kohustusi seoses kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise ohutusega.

Muudatusettepanek

(5) Liikmesriigid tagavad, et kehtestatud riikliku raamistikuga nõutakse tegevusloa omanikelt **ka pikas perspektiivis** piisavate rahaliste vahendite ja inimressursside eraldamist ja olemasolu, et täita lõigetes 1 kuni 4 sätestatud kohustusi seoses kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise ohutusega.

Muudatusettepanek 81

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 5a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(5a) Liikmesriigid tagavad, et tegevusloa omanikud teavitavad piiriüleseid piirkondlikke ja kohalikke asutusi võimalikult varakult oma plaanidest luua jäätmekäitlusrajatis, kui rajatise kaugus riigipiirist on selline, et see toob rajatise ehitamise ja käitamise ajal, pärast selle hülgamist või rajatise seotud õnnetuse või intsidendi korral tõenäoliselt kaasa piiriülese mõju.

Muudatusettepanek 82

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 8

välja jäetud

Ohutustoimik

(1) Käitlemiskoha või -tegevuse jaoks tegevusloa saamise taotluse osana tuleb ette valmistada ohutustoimik ja selle juurde kuuluv ohutushinnang. Ohutustoimikut ja -hinnangut ajakohastatakse vajaduse korral, vastavalt käitlemiskoha või -tegevuse arenemisele. Ohutustoimiku ja ohutushinnangu ulatus

*ja üksikasjalikkus vastavad
käitlemistevõime keerukusele ja
käitlemiskoha või -tegevusega seotud ohu
suurusele.*

*(2) Ohutustoimik ja -hinnang hõlmavad
järgmist: käitlemiskoha asukoha valik,
projekteerimine, ehitamine, käitamine ja
käitlemiskoha dekomisjoneerimine või
lõppladustamiskoha sulgemine; samuti
täpsustatakse ohutustoimikus selliseks
hindamiseks kasutatud normid. Käsitleda
tuleb sulgemisjärgset pikaajalist ohutust,
eelkõige selle võimalikult täielikku
tagamist passiivsete meetmetega.*

*(3) Käitlemiskoha ohutustoimikus
kirjeldatakse kõiki käitlemiskoha
ohutusega seotud külgi, rajatise
projekteerimist ja käitlemiskoha
juhtimisega seotud kontrollimeetmeid
ning regulatiivset kontrollimist.
Ohutustoimikus ja selle juurde kuuluvas
ohutushinnangus näidatakse pakutava
kaitse tase ning esitatakse pädevale
reguleerivale asutusele ja muudele
osalistele kinnitused, et ohutusnõuded on
täidetud.*

*(4) Ohutustoimik ja selle juurde kuuluv
ohutushinnang esitatakse pädevale
reguleerivale asutusele kinnitamiseks.*

Selgitus

Vt artikli 7 lõiget 1 a (uus) ning artikli 3 punktides 9 a (uus) ja 9 b (uus) toodud määratlusi.

Muudatusettepanek 83

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 8a

*Eelkõige töötajate tervise ja ohutusega
seotud registreerimine ja seire*

*(1) Liikmesriigid võtavad kasutatud
tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete*

käitlemise valdkonnas kasutusele registreerimis- ja seiresüsteemi.

(2) Liikmesriigid tagavad, et registreerimis- ja seiresüsteemi abil on võimalik kindlaks teha kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete asukoht ja nende tootmis-, kasutus-, veo-, ladustamis- ja lõppladustamistingimused.

(3) Liikmesriigid tagavad, et tegevusloa omanik või riigiasutus salvestab töötajate kohta, kes on kokku puutunud kasutatud tuumkütuse või radioaktiivsete jäätmetega, teabe, et tagada kutsehaiguste pikaajaline jälgimine.

Muudatusettepanek 84

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 8b

Menetlused ja karistused

Kooskõlas liidu õiguse üldpõhimõtetega tagavad liikmesriigid, et käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste rikkumise korral kohaldatakse haldus- või kohtumenetlust, samuti rikkumise raskusele vastavaid proportsionaalseid, tõhusaid ja hoiatavaid karistusi.

Muudatusettepanek 85

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 9**

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid tagavad, et riiklik raamistik hõlmaks koolituse ja väljaõppe korda, millega kaetaks kõigi kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise eest vastutavate osaliste vajadused, et säilitada ja edasi arendada ekspertteadmisi ja oskusi.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et riiklik raamistik hõlmaks **korrapärase ja ennetava** koolituse ja väljaõppe korda, millega kaetaks kõigi kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise eest vastutavate osaliste vajadused, et säilitada ja edasi arendada **ning levitada teadus- ja**

tehnoloogiaalaseid ekspertteadmisi ja oskusi *kooskõlas tehnika ja teaduse arenguga*. Liikmesriigid pööravad erilist tähelepanu *käitlemiskohaga kaudselt seotud isikutele ja tagavad, et neile pakutakse enne kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlust nüüdisaegset ning asjakohast väljaõpet ja koolitust*. Liikmesriigid tagavad, et *tegevusloa omanikud on võimelised seda korda rakendama ja rahastama eesmärgiga tagada kõikide protsessis osalevate isikute ohutus ja tervis*. Üldise vastutuse suurendamiseks tervise ja ohutuse eest tuumatööstuses vastab *töötajate koolitus ja väljaõpe rahvusvaheliselt tunnustatud standarditele*. Liikmesriigid tagavad *samuti, et riiklik raamistik hõlmaks korda, millega edendada olemasolevaid lõppladustamisprojekte puudutavaid teadusuuringuid*.

Muudatusettepanek 86

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 9 – lõige 1a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et riiklik raamistik hõlmab programme radioaktiivsete jäätmete tekke vähendamise ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise alaste uuringute toetuseks.

Muudatusettepanek 87

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et **riiklik raamistik tagaks** vajaduse korral kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete **käitlemise jaoks vajalike rahaliste vahendite kättesaadavuse, võttes vajalikul**

(1) Liikmesriigid tagavad **riikliku raamistikuga**, et vajaduse korral **eraldatakse piisavalt rahalisi vahendeid, katmaks täielikult kõik** kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete

määral arvesse radioaktiivsete jäätmete tekitajate vastutust.

dekomisjoneerimise ja käitlemisega seotud kulud, kusjuures vastavalt põhimõttele „saastaja maksab” lasub vastutus täielikult radioaktiivsete jäätmete tekitajatel ning välditakse igasuguse riigiabi eraldamist.

Muudatusettepanek 88

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 1a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1a) Liikmesriigid tagavad, et riiklikul tasandil otsustatavate menetluste kohaselt:

(a) viiakse nõuetekohaselt läbi jäätmekäitlusstrateegiatest tulenevate kulude hindamine, eelkõige pikaajaliste madala, keskmise ja kõrge aktiivsusega radioaktiivsete jäätmete pikaajaliste käitluslahenduste rakendamise tulenevate kulude hindamine olenevalt jäätmete iseloomust. Need kulud hõlmavad eelkõige tuumarajatiste dekomisjoneerimise kulusid ning radioaktiivsete jäätmete käitlusrajatiste puhul nende lõpliku sulgemise, hoolduse ja järelevalve kulusid;

(b) luuakse reservid punktis a osutatud kulude katmiseks ja vajalikud vahendid eraldatakse üksnes kõnealuste reservide katmiseks;

(c) jälgitakse nõuetekohaselt punktis a osutatud kulude katmiseks vajalike reservide ja vahendite haldamise piisavust, et tagada korrapärane kohandamine.

Muudatusettepanek 89

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 1b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1b) Liikmesriigid teevad läbipaistvalt kindlaks ja avaldavad lõppladustamiskulud ja hindavad neid igal aastal uuesti. Vastavalt kohandatakse radioaktiivsete jäätmete tekitajate kohustusi.

Muudatusettepanek 90

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 1c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1c) Liikmesriigid asutavad või nimetavad riikliku asutuse, kes on suuteline esitama lõikes 1a osutatud rahaliste vahendite haldamise ja dekomisjoneerimise kulude kohta eksperthinnangu. Kõnealune asutus on rahaliste vahendite eraldajatest sõltumatu.

Muudatusettepanek 91

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 1d (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1d) Liikmesriigid esitavad komisjonile korrapäraselt aruandeid asjaomase riikliku asutuse menetluste tulemuste kohta artiklis 16 sätestatud tingimustel.

Muudatusettepanek 92

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 11**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete **käitlemise ohutusega** seotud asjakohaste

Liikmesriigid tagavad kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete **käitlemisega** seotud asjakohaste kvaliteedi

kvaliteedi tagamise programmide
kehtestamise ja rakendamise.

tagamise programmide kehtestamise ja
rakendamise.

Selgitus

*Kvaliteedi tagamine ei käsitle mitte üksnes kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete
käitlemise ohutust, vaid selle tegevuse kõiki aspekte.*

Muudatusettepanek 93

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 12 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

(1) Liikmesriigid tagavad, et kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise ohutuse **reguleerimist käsitlev teave avalikustatakse töötajatele ja üldsusele**. Selline kohustus hõlmab seda, et pädev reguleeriv asutus teavitab elanikkonda oma pädevusvaldkonnast. Teave avalikustatakse vastavalt riiklikele õigusaktidele ja rahvusvahelistele kohustustele **ning tingimusel, et sellega ei kahjustata muid huvisid, muu hulgas näiteks julgeolekuhuvisid, mida on tunnustatud riiklike õigusaktide ja rahvusvaheliste kohustustega**.

Muudatusettepanek

(1) Liikmesriigid tagavad, et **kogu teave** kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise **kohta, mis on vajalik töötajate ja üldsuse tervise, ohutuse ja turvalisuse säilitamiseks, on korrapäraselt kättesaadav**. Selline kohustus hõlmab seda, et pädev reguleeriv asutus teavitab elanikkonda oma pädevusvaldkonnast. Teave avalikustatakse vastavalt riiklikele õigusaktidele ja rahvusvahelistele kohustustele, **eelkõige Arhusi konventsioonile. Otseselt töötajate ja üldsuse tervist ning ohutust puudutav teave, eriti teave radioaktiivse ja toksilise kiirguse ning sellise kiirgusega kokkupuute kohta tuleb avalikustada olenemata olukorrast**.

Muudatusettepanek 94

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 12 – lõige 1a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1a) Liikmesriigid tagavad, et teave seoses artiklis 10 osutatud kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks kasutatavate rahaliste vahenditega tehakse üldsusele teatavaks, võttes arvesse

tootjate kulude osa.

Muudatusettepanek 95

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 1b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1b) Liikmesriigid tagavad, et üldsus ning asjaomaste riikide asutused kaasatakse kõikide kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete naaberriikide läheduses asuvaid käitlemiskohti ja naaberriikide läheduses toimuvat käitlemist puudutavate otsuste tegemisse.

Muudatusettepanek 96

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(2) Liikmesriigid tagavad, et üldsusele antaks võimalus tõhusalt osaleda kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise alaste otsuste tegemises.

välja jäetud

(Vt järgmist muudatusettepanekut, sest osa komisjoni teksti on esitatud artikli 12 a (uus) lõikes 1.)

Muudatusettepanek 97

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 12a

Üldsuse kaasamine

(1) Liikmesriigid tagavad, et üldsusele antaks varajases etapis võimalus tõhusalt osaleda artiklis 13 nõutavate kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete

käitlemise alaste riiklike programmide koostamises ja läbivaatamises ning et need oleksid pärast koostamist üldsusele kättesaadavad. Liikmesriigid panevad programmid üles veebilehele, mis on üldsusele kättesaadav.

(2) Sel eesmärgil tagavad liikmesriigid, et:

(a) üldsust teavitatakse kas avalike teadaannete või muude sobivate vahendite, näiteks võimaluse korral elektroonilise meedia kaudu kõikidest selliste programmide koostamis-, muutmis- või läbivaatamisettepanekutest ning et üldsusele oleks kättesaadav asjakohane teave selliste ettepanekute kohta, sealhulgas teave otsustusprotsessis osalemise õiguse kohta ning pädeva asutuse kohta, kellele saab esitada märkusi ja küsimusi;

(b) üldsusel on õigus esitada märkusi ja arvamusi enne programmidega seotud otsuste tegemist, kui kõik valikud on veel võimalikud;

(c) nimetatud otsuste tegemisel võetakse üldsuse osavõttu nõuetekohaselt arvesse;

(d) pädev asutus, olles tutvunud üldsuse esitatud märkuste ja arvamustega, teeb mõistlikke jõupingutusi, et teavitada üldsust tehtud otsustest ning nende otsuste aluseks olevatest põhjustest ja kaalutlustest, sealhulgas üldsuse kaasamise korrast.

(3) Liikmesriigid määravad kindlaks üldsuse, kellel on õigus lõike 2 tähenduses osaleda. Liikmesriigid määravad kindlaks käesoleva artikli kohase üldsuse kaasamise üksikasjaliku korra, et üldsusel oleks võimalik tõhusalt valmistuda ja osaleda. Nähakse ette mõistlikud tähtajad, mis annavad üldsusele piisavalt aega igas etapis käesoleva artikli kohaselt osalemiseks.

(Vt eelmist muudatusettepanekut, osa lõike 1 tekstist oli algselt artikli 12 lõikes 2.)

Muudatusettepanek 98

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 13 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

(2) Riiklik programm vastab artiklite 4–12 sätetele.

Muudatusettepanek

(2) Riiklik programm vastab artiklite 4 – 12a sätetele.

Muudatusettepanek 99

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 13 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

(3) Liikmesriigid vaatavad *riiklikku* programmi korrapäraselt läbi ja ajakohastavad seda, võttes vastavalt vajadusele arvesse tehnika ja teaduse saavutusi.

Muudatusettepanek

(3) Liikmesriigid vaatavad *riikliku* programmi korrapäraselt läbi ja ajakohastavad seda, võttes vastavalt vajadusele arvesse tehnika ja teaduse saavutusi ***ning võttes arvesse teiste liikmesriikide radioaktiivsete jäätmete käitlemise kogemuste kohta saadud tagasisidet ja rahvusvaheliste vastastikuste eksperthinnangute tulemusi.***

Muudatusettepanek 100

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 13 – lõige 3a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3a) Kui programmide rakendamisega kaasneb tõenäoliselt piiriülene mõju, teavitavad liikmesriigid piiriüleseid piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi oma riiklikest programmidest võimalikult varakult.

Muudatusettepanek 101

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 13 – lõige 3b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3b) Liikmesriigid näitavad riiklikes programmides selgesõnaliselt ära kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks ette nähtud olemasolevad finantsvahendid.

Muudatusettepanek 102

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 14 – punkt -1 (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(-1) terviklik ja üksikasjalik radioaktiivsete jäätmete klassifitseerimise skeem, mis hõlmab kõiki radioaktiivsete jäätmete käitlemise etappe radioaktiivsete jäätmete tekkimisest kuni lõppladustamiseni;

Selgitus

Vt komisjoni 15. septembri 1999. aasta soovitus tahkete radioaktiivsete jäätmete klassifitseerimise süsteemi kohta (EÜT L 265, 13.10.1999, lk 37).

Muudatusettepanek 103

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 14 – punkt 1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1) ülevaade kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete olemasolevatest ja tulevikus ettenähtavatest, sealhulgas dekomisjoneerimise korral tekkivatest kogustest. Ülevaates näidatakse selgelt materjalide asukoht ja kogus ning **asjakohase klassifitseerimisega nende ohtlikkuse tase;**

(1) **punktis -1 osutatud klassifitseerimise skeemil põhinev** ülevaade kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete olemasolevatest ja tulevikus ettenähtavatest, sealhulgas dekomisjoneerimise korral tekkivatest kogustest. Ülevaates näidatakse selgelt materjalide asukoht ja kogus ning ohtlikkuse tase **ja jäätmete päritolu;**

Muudatusettepanek 104

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 14 – punkt 3

Komisjoni ettepanek

(3) põhimõtted ja plaanid lõppladustamisrajatise sulgemise järgseks ajaks, sealhulgas ajavahemik, mille jooksul säilitatakse institutsioonide kontroll ja vahendid, mida kasutatakse lõppladustamisrajatist käsitleva teabe pikaajaliseks säilitamiseks;

Muudatusettepanek

(3) põhimõtted ja plaanid lõppladustamisrajatise sulgemise järgseks ajaks, sealhulgas ajavahemik, mille jooksul säilitatakse institutsioonide kontroll ja vahendid, mida kasutatakse **rajatise seire ja hoolduse tagamiseks ning** lõppladustamisrajatist käsitleva teabe pikaajaliseks säilitamiseks;

Muudatusettepanek 105

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 14 – punkt 7a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(7a) artikli 10 lõike 1 a punktis a osutatud kulude hindamise ja vastavate reservide arvestamise meetodite kirjeldus;

Muudatusettepanek 106

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 14 – punkt 8

Komisjoni ettepanek

(8) ettenähtud ajakava **kohaseks programmi kulude katmiseks jõustatud rahastamiskava(de) kirjeldus.**

Muudatusettepanek

(8) artikli 10 lõike 1 a punkti b kohaselt eraldatud vahendite koosseisu ja haldamisega seotud valikute ning jõustatud rahastamiskava(de) kirjeldus, tagamaks et kõik programmi kulud kaetakse ettenähtud ajakava kohaselt ning järgitakse rangelt „saastaja maksab” põhimõtet;

Muudatusettepanek 107

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 14 – punkt 8a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(8a) siduvad ja kontrollitavad tähtjad riiklike programmide rakendamiseks ning punktides 1–8 nimetatud nõuete järgimiseks;

Muudatusettepanek 108

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 14 – punkt 8b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(8b) haridus- ja kutseõppekavad, mille eesmärk on säilitada ja arendada edasi ekspertteadmisi ja oskusi, mis on vajalikud kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks.

Muudatusettepanek 109

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 15 – lõige 3a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3a) Komisjon kontrollib liikmesriikide riiklike programmide rakendamisel tähtaegade järgimist vastavalt artikli 14 lõikele 8a.

Muudatusettepanek 110

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 15 – lõige 4**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(4) Komisjon võtab arvesse liikmesriigi selgitused ja edasiliikumise riikliku jäätmekäitluse programmi alal, kui ta teeb otsuse Euratomi rahalise või tehnilise abi eraldamise kohta kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kohtade või käitlemistevõime jaoks või

välja jäetud

kujundab artikli 43 kohaselt oma arvamuse Euratomi aluslepingu investeerimisprojektide kohta.

Selgitus

Vt põhjendust 42 b (uus).

Muudatusettepanek 111

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 16 – lõige 3**

Komisjoni ettepanek

(3) Kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kõrge taseme saavutamiseks hindab liikmesriik vähemalt kord kümne aasta jooksul ise oma riiklikku raamistikku, pädevat reguleerivat asutust, riiklikku programmi ja selle rakendamist ning kutsub rahvusvahelised eksperdid hindama oma riiklikku raamistikku, pädevat reguleerivat asutust ja/või riiklikku programmi. Eksperthindamise tulemustest teavitatakse ***liikmesriike ja komisjoni.***

Muudatusettepanek

(3) Kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kõrge taseme saavutamiseks hindab liikmesriik vähemalt kord kümne aasta jooksul ise oma riiklikku raamistikku, pädevat reguleerivat asutust, riiklikku programmi ja selle rakendamist ning kutsub rahvusvahelised eksperdid hindama oma riiklikku raamistikku, pädevat reguleerivat asutust ja/või riiklikku programmi. Eksperthindamise tulemustest teavitatakse ***komisjoni, kes esitab korrapäraselt Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles käsitletakse kokkuvõtlikult eksperthindamiste käigus tehtud järeldusi.***

Muudatusettepanek 112

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 16a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 16a

Läbivaatamine

Hiljemalt kaks aastat pärast artikli 16 lõike 3 alusel toimuvat liikmesriikidepoolset eksperthindamist esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, mille keskmes on kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete

*jäätmete käitlemis põhimõtete
ümberhindamine. Ümberhindamisel
käsitletakse eelkõige juba lõppladustatud
jäätmete reversiivse ladustamise ja
väljavõtmise küsimusi vastavalt selle
valdkonna teadusuuringute arengutele
ning teadusalastele ekspertteadmistele.
Vajaduse korral järgneb aruandele
käesoleva direktiivi läbivaatamine, mille
eesmärk on võtta arvesse kasutatud
tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete
käitlemist puudutavaid uusimaid
tehnoloogiauringuid.*

Muudatusettepanek 113

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 17 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

(1) *Liikmesriik jõustab* käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid [kuupäev]. *Liikmesriik teavitab* neist viivitamata komisjoni. Kui *liikmesriik* need sätted vastu *võtab, lisab ta* nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Viitamise viisi *näeb* ette *liikmesriik*.

Muudatusettepanek

(1) *Liikmesriigid jõustavad* käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid *hiljemalt ...**. *Liikmesriigid teatavad* neist viivitamata komisjoni. Kui *liikmesriigid* need sätted vastu *võtavad, lisavad nad* nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Viitamise viisi *näevad* ette *liikmesriigid*.

** Väljaannete talitus: palun sisestada kuupäev: kaks aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva.*